

خرید کتاب های کنکور

با تخفیف ویژه

و
ارال رایگان

Medabook.com

مدابوک

پک جامه ناس تلفنی، رایگان

با مشاوران رتبه برتر

برای انتخاب بهترین منابع

دبیرستان و کنکور

۰۲۱ ۳۸۴۳۵۲۱۰

آداب نیکان

درسن هفتم

..... و لذت هزار ابی شنیدن سیم!

آداب نیکان

- سلط** غلبه؛ چیرگی (همخانواده: مسلط؛ سلطان؛ سلطه) **شاغرد** آن که به کسی ارادت دارد. (همخانواده: مراد؛ اراده: ارادت)
- تار** رشته‌های عمودی پارچه یا فرش که هنگام بافت آن‌ها، قابل مشاهده‌اند.
- پود** رشته‌های افقی پارچه یا فرش تار و پود چیزی همه بخش‌های چیزی؛ همه‌جای یک چیز هنجار قاعده؛ قانون؛ آداب باور اعتقاد
- داد و ستد** معامله؛ خرید و فروش **حریم** چارچوب؛ حصار (همخانواده: حرم؛ حرمت؛ تحریم؛ محروم) **پاسداشت** نگهبانی کردن؛ حفظ کردن؛ احترام‌گذاشتن
- حصار** حریم؛ دیوار؛ چارچوب **هویت** کیستی؛ چیستی **رهادرد** نتیجه؛ پیامد؛ دستاورد **مظاهر** (مفرد: مظهر) جلوه‌ها؛ نشانه‌ها (همخانواده: ظاهر؛ ظهور؛ تظاهر)
- آفرینش‌گری** خلاقیت؛ نوآوری **کمال** کامل‌شدن؛ رشدکردن؛ پیشرفت (همخانواده: کامل؛ تکامل؛ تکمیل)
- متعالی** (مفرد: متعال) تعالی؛ متعال؛ عالی **بی‌هیاهو** بی‌سرودا؛ بدون شلوغی؛ بدون غوغای **غوغای** سروصد؛ هیاهو؛ شلوغی؛ ولوله؛ آشوب **فضایل** (مفرد: فضیلت) برتری‌های اخلاقی؛ نیکویی‌ها (همخانواده: فضل؛ فاضل)
- حکایت: خودشناسی**
- جوله‌هه** بافنده (جمع: جوله‌گان) **اسطرلاب** وسیله‌ای که در قدیم، در علم نجوم از آن برای رسم محل ستارگان یا اندازه‌گیری فاصله‌های آن‌ها استفاده می‌شد.
- بامداد** صبح زود؛ پگاه **عصر** دوره؛ روزگار **از پس** به دنبال؛ پشت‌سر **دولت** سعادت؛ خوشبختی؛ اقبال **چیرگی** تسلط؛ سیطره؛ غلبه
- انگشتی** انگشت

عبارت‌های جمله‌های پیش‌نحوی ...

آداب نیکان

او را طلب کنید که مرا با او کار است.

او را پیدا کنید، زیرا من با او کار دارم.

به قدر می‌گویم و بی‌موقع و بی‌حساب نمی‌گویم. به قدر فهم مستمعان می‌گویم.

به اندازه [سخن] می‌گویم و نایجا و نسنجیده [سخن] نمی‌گویم و به اندازه فهم و درک شنوندگان می‌گویم.

چه جای طعام خوردن که سخن‌گفتن هم نمی‌دانی!

تو سخن‌گفتن را هم بلد نیستی، چه رسد به غذاخوردن!

من نمی‌دانم، تو از بپر خدا، مرا بیاموز.

من نمی‌دانم، [ولی] تو برای رضای خداوند، به من بیاموز.

تو دعوی دانایی می‌کردی، اکنون که به نادانی خود معترف شدی، تو را بیاموز.

تو ادعای دانایی می‌کردی؛ حال که به نادانی ات اعتراف کردی و آن را پذیرفتی، به تو می‌آموزم.

اصل در خوردن، آن است که لقمه حلال باید و اگر حرام را صد از این‌گونه آداب به جا بیاوری فایده ندارد و سبب تاریکی دل شود.

اصل در خوردن، این است که لقمه غذا، حلال باشد و اگر برای [القمة] حرام صد مورد از این آداب را هم رعایت کنی، سودی ندارد و باعث

تیرگی دل [او دوری از خداوند] می‌شود.

روزگار تسلط دستاوردهای علمی و فتاوری بر تار و پود زندگی بشر است.

[اکنون] دوره غلبة مخصوصات علم و فتاوری بر همه بخش‌های زندگی انسان است.

حکایت: خودشناسی

هر روز بامداد برخاستی و کلید برداشتی و در خانه باز کردی و تنها در آن‌جا شدی و ساعتی در آن‌جا بودی.

هر روز، صبح زود بلند می‌شود و کلید برمی‌داشت و در خانه‌ای را باز می‌کرد و به تنها‌ی وارد آن [خانه] می‌شد و مدتی در آن‌جا ماند.

امیر را خاطر به آن شد تا در آن خانه چیست؟

فکر امیر به این موضوع مشغول شد که در آن خانه چه چیزی هست؟

روزی ناگاه از پس وزیر بدان خانه در شد.

روزی، ناگهان به دنبال وزیر وارد آن خانه شد.

گودالی دید در آن خانه چنان که جولاوه‌گان را باشد.

در آن خانه گودالی دید، مثل گودالی که در خانه بافندگان هست.

یا امیر، این همه دولت که مرا هست، همه از امیر است.

ای شاه، همه این خوشبختی که من دارم، [در حقیقت] از سوی شاه [به من] رسیده است.

خوبی با

فَلَمَّا

وَمَ

دانش‌های نبانی و لدبی

○ «گروه اسمی» چیست و چه ساختاری دارد؟

«گروه‌های اسمی» نقش‌های دستوری گوناگونی را در جمله به عهده می‌گیرند؛ یعنی نقش‌های «نهاد»، «مفهول»، «متهم» و گاهی هم «مُسند». همان‌طور که از اسم «گروه اسمی» هم معلوم است، این گروه می‌تواند یک واژه یا بیش از یک واژه باشد. هر گروه اسمی از دو بخش اصلی درست می‌شود: هسته (که قسمت اصلی گروه اسمی است) و وابسته‌ها (که قسمت فرعی گروه هستند). هنگامی که داریم گروه‌های اسمی را بررسی می‌کنیم، اولین و شاید مهم‌ترین کار این است که بفهمیم «هسته» گروه اسمی‌مان، کدام کلمه است. «هسته گروه اسمی»، مهم‌ترین واژه گروه است. در واقع، کار «وابسته‌ها» هم این است که توضیحات بیشتری درباره هسته گروه بدنه‌ند. وابسته‌های اسم را به دو دسته تقسیم می‌کنند: وابسته‌های پیشین و وابسته‌های پسین. «وابسته‌های پیشین» قبل از هسته گروه اسمی می‌آیند و «وابسته‌های پسین» بعد از آن.

○ در یک گروه اسمی، چگونه «هسته» را پیدا کنیم؟

همان‌طور که می‌دانی، «هسته» مهم‌ترین بخش یک گروه اسمی است. برای پیداکردن هسته گروه اسمی، باید یکی از سه راه زیر را انتخاب کنیم:

- ۱- اگر گروه اسمی تنها یک واژه باشد: در این صورت، همان یک واژه هسته گروه اسمی است.
- ۲- اگر در گروه اسمی کسره اضافه (ـ) به کار رفته باشد: در این حالت، باید اولین واژه کسره‌دار (ـ) را پیدا کنیم، یعنی اولین واژه‌ای که بعد از آن کسره اضافه آمده است؛ این واژه هسته گروه اسمی است. مثلاً در گروه اسمی «همین دوتا کتاب زیبای قرمز»، اولین واژه‌ای که در پایان آن کسره آمده «کتاب» است؛ بنابراین «کتاب» هسته این گروه اسمی است.
- ۳- اگر در گروه اسمی کسره اضافه (ـ) وجود نداشته باشد: در اینجا، آخرین واژه گروه اسمی، هسته است. برای نمونه، در گروه اسمی «کدام چند جفت کفش؟» که کسره اضافه وجود ندارد، آخرین واژه، یعنی «کفش» هسته گروه اسمی است.

اصل

○ نشانه «مد» چه تغییراتی می‌تواند در معنا ایجاد کند؟

«مد» هم یکی از نشانه‌های خط فارسی است و می‌تواند در معنا یا تلفظ برخی از واژه‌ها اثر داشته باشد. در بعضی واژه‌ها، گذاشتن یا نگذاشتن نشانه «مد»، تفاوت خاصی در تلفظ یا معنا ایجاد نمی‌کند؛ مثل «الآن» و «الآن». در برخی از واژه‌ها هم گذاشتن یا نگذاشتن «مد»، معنای واژه را تغییر می‌دهد؛ مانند «پیشامد» (=اتفاق) و «پیشآمد» (=اتفاق افتاد). در گروهی از واژه‌ها هم گذاشتن یا نگذاشتن «مد» باعث غلطشدن معنا یا املای واژه می‌شود؛ مثلاً «دلارام»، که نوشتن آن به صورت «دلآرام» نادرست است.

.....**نلیخ‌لبیل**.....

اطلاعات تاریخ ادبیاتی درس ششم کتاب فارسی را در جدول زیر برایت جمع و جور کرده‌ایم.

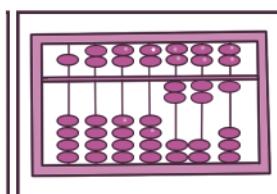
نام کتاب	نام نویسنده یا شاعر	بیشتر بدان: فرق داشته باش!
-----	شیخ جنید بغدادی	در سده سوم هجری زندگی می‌کرد و از عارفان و صوفیان بنام روزگار خود بود. او در نهادن ایران به دنیا آمد و در بغداد درگذشت.
جامع التّمثيل	محمد حبله‌رودی	محمد حبله‌رودی در قرن یازدهم زندگی می‌کرد و کتاب «جامع التّمثيل» را در هندوستان تألیف کرد. این کتاب مجموعه‌ای است از کنایه‌ها و ضرب المثل‌های فارسی که لابلای آن‌ها، حکایت‌هایی آورده‌است.
اسرار التّوحيد في مقامات	محمد بن منور شیخ ابوسعید	محمد بن منور در سده ششم هجری کتاب «اسرار التّوحيد» را نوشت. او از نوادگان ابوسعید ابی‌الخیر بود و در این کتاب، زندگی‌نامه جد خود را به نگارش درآورد.

.....**حلفه‌ود راه حکبتن!**.....

معنا و مفهوم

- ۱- زیر هر تصویر، واژه مربوط به آن را بنویس. (یک تصویر اضافه است!)
چاپار - چرتکه - اسطرلاب

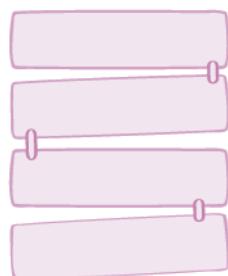
۲- با توجه به جمله، معنای واژه موردنظر را تشخیص بده و در خانه مخصوصش بنویس.

واژه	کاربرد واژه در متن	معنای واژه در متن
باری	شکر نعمت <u>باری</u> تعالی، همچنان بر من بیشتر است.	تو با این کار، <u>باری</u> بر دوش من گذاشته‌ای.
باری	<u>باری</u> ، طعام خوردن خود را می‌دانی؟	باری از برابر منزل او می‌گذشتم که این صحنه را دیدم.
روان	بالآخره توانستم این <u>باری</u> را بخرم؛ ماشین خوبی است.	شیخ در پی او <u>روان</u> شد و گفت: «مرا با او کار است.
	با دیدن این منظره، روح و <u>روان</u> انسان تازه می‌شود.	در آن جا آب‌های <u>روان</u> ، بسیار است.

خوب باشد

فارسی

۳- در هر جمله، برای بخشی که زیر آن خط کشیده شده است، یک واژه «هم معنا» در جای خالی بنویس.

۱. دستاوردهای علم و فناوری بر تار و پود زندگی بشر تسليط پیدا کرده است.

۲. بشر به کمک عقل و استعداد خدادادی خویش تلاش می کند تا بر آسایش زندگی بیفزاید.

۳. ممکن است منظرهای سرسبز و روحانگیز از جلوه جمال پروردگار را نشان دهد.

۴. علم و فن باید انسان را در مسیر کمال و رسیدن به اخلاق متعالی، کمک کند.

۴- در هر کدام از جمله های زیر، دو واژه «متراffد» وجود دارد. این جفت واژه ها را پیدا کن و در جاهای خالی بنویس.

در آداب خواب، اصل این است که در دل تو بغض و کینه و حسد مسلمانان نباشد.

اکنون عصر چیرگی ماشین و رایانه و تسليط دستاوردهای علمی بر زندگی بشری است.

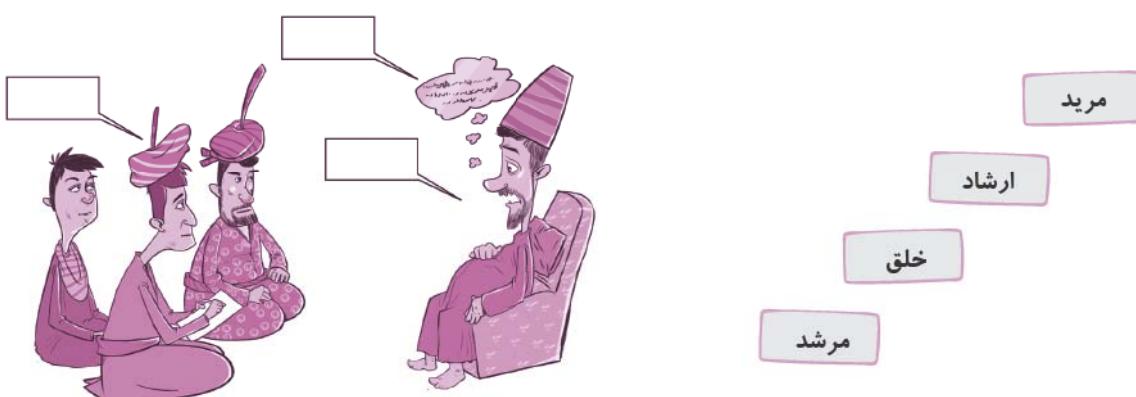
امروزه دشمنان این ملت، جنگ نرم را بدون هیاهو آغاز کرده اند تا غوغای بیافرینند.

خانواده هم برای خود، آداب و هنجار و حریم و قانونی دارد.

۵- برای هر بخش از تصویر زیر، واژه مناسب را انتخاب کن و بنویس. (یک واژه اضافه است!)

۶- با هوش و حواس جمع، معنای جمله های زیر را با واژه ها و عبارت های مناسب از بین گزینه های داده شده، کامل کن.

۱. گفت: «از بهر خدا، مرا بیاموز.» بهلول گفت: «تو دعوی دانایی می کردی، اکنون که به نادانی خود معرف شدی، تو را بیاموزم.»

گفت: «برای رضای خدا، ..... (به من یاد بده / من به تو یاد می (هم)).» بهلول گفت: «تو ..... (ادعا می کردی / فیال می کردی) که دانا هستی؛ اکنون که به توانایی فودت ..... (مقرّر / اقرار) کردی، ..... (به تو / برای تو) فواهم آموخت.

۲. مریدان از پی او می رفتد، شیخ گفت: «او را طلب کنید که مرا با او کار است.»

مریدان ..... (برای قاطر / به (نبال) او می رفتد؛ شیخ گفت: «او را ..... (پیدا کنید / دعوت کنید)، پون من با او ..... (کلاری دارم / وعده ای دارم)».»

۳. اهل هر خانواده حرمت یکدیگر و اجتماع را پاس می دارند. هر کس به آسانی نمی تواند حصار خانواده را فرو بربزد.

اخبر از هر خانواده، ..... (اعتراف / اعتبار)، یکدیگر و اجتماع را ..... (ملاحظه می کنند / هفظ می کنند). هر کسی نمی تواند به سادگی ..... (پارهوب / هریم) خانواده را بشکند.

۷- در هر بیت، برای واژه نوشته شده یک «متراالف» وجود دارد؛ آن را پیدا کن و در جای خالی بنویس.

آخر بسوخت جانم در کسب این فضایل تحصیل^۱ عشق و رندی^۲، آسان نمود اوّل بدان جای^۳، سیمرغ را لانه بود که آن خانه، از خلق بیگانه بود

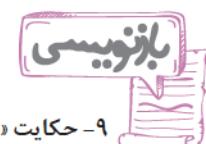

۸- جمله های زیر را به نثر ساده و روان امروزی بازگردانی کن و بنویس.

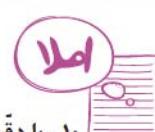
۱. اصل در خوردن، آن است که لقمه حلال باید و اگر حرام را صد از این گونه آداب به جا بیاوری، فایده ندارد و سبب تاریکی دل شود.

۲. به قدر می گوییم و بی موقع و بی حساب نمی گوییم؛ به قدر فهم مستمعان می گوییم.

۳. امیر را خاطر به آن شد تا در آن خانه چیست.

۹- حکایت «خودشناصی» را در پایان درس ششم کتاب فارسی ات خوانده ای. داستان این حکایت را به زبان ساده و روان در پنج خط بازنویسی کن. (تلاش کن به جای واژه های کهن، از واژه های امروزی تر استفاده کنی).

۱۰- با دقّت و حواس جمع، در هر دسته از واژه های زیر بگرد و واژه های را که با بقیه «همخانواده» نیست، پیدا کن و دور آن خط بکش.

۱. ارشاد - مرشد - رشید - شدت - رشد

۲. معترف - تعريف - فروع - اعتراف - معروفی

۳. مظاهر - منظره - تظاهر - ظهر - مظاهر

۱۱- پرسش های جدول را در زیر می بینی؛ جدول را تکمیل کن! (خانه های رنگی، ابتداء و انتهای واژه مربوط به هر شماره را مشخص می گنند).

۱. بی خبری از چیزی، هم خانواده «غافل»

۴. کینه، ناراحتی

۳. وسیله ای که قدیم ها در نجوم به کار می رفته.

۶. جمع «فضیلت»

۵. کسی که قوی نیست.

۸. نرده یا دیواره ای که دور جایی کشیده می شود.

۷. اگر حرام نباشد، ..... است.

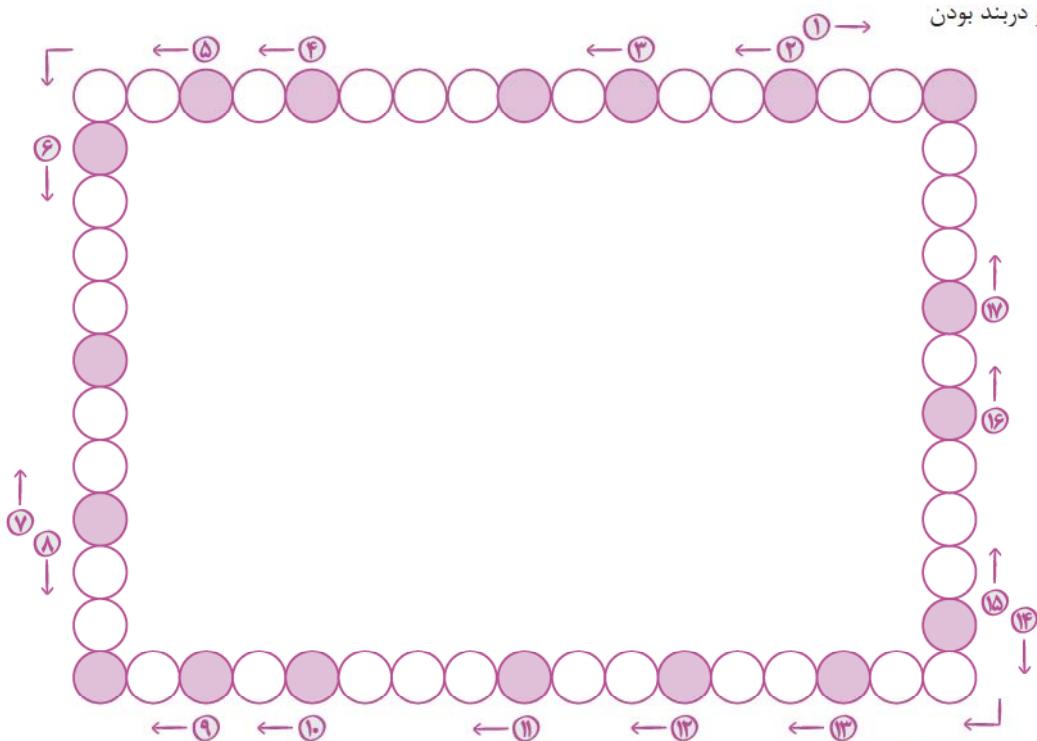
۱۰. «اصل» نیست!

۹. روزگار، دوره، زمانه

۱- تحصیل = به دست آوردن
۲- رندی = پاکباز بودن، گرفتار مسائل ماذی و ظاهری نبودن
۳- بدان جای = در آن جا

۱۲. هم خانواده «طعممه»
۱۳. یکی از هم خانواده های «سلطان» و «سلطان»
۱۴. گویی هر یک از امکانات مدرن، ابزاری شده اند تا ما را از ..... اصلی خویش، دور سازند.
۱۵. باید ها و نباید های رفتاری
۱۶. یکی از نام های بسیار معروف امام هشتم (ع)
۱۷. زندانی و دریند بودن

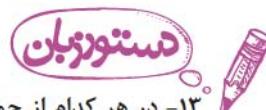

جمع و مفرد

۱۲- از بین واژه های زیر، «جمع های شکسته» (= مکسر) را پیدا کن و در جدول زیر بنویس. بعد هم مفرد هر کدام از آن ها را رو به روی آن یادداشت کن.

طعام	عارفان	معيار	فضائل	ابزار	امکانات
ارشاد	ظاهر	روان	حقوق	جهان	اعتقادات
مسلمانان	افراد	تولیدات	آداب	مستمعان	حصار
مفرد واژه			واژه جمع		

۱۳- در هر کدام از جمله‌های زیر، برای واژه مشخص شده، حذاقل یک وابسته پیشین و یک وابسته پسین بنویس. (اگر بیشتر هم بنویسی که چه بهتر!)

۱. امروز برای دوستم ..... گل ..... خریدم.

۲. ..... پسریچه ..... ، زنگ خانه ما را زد و فرار کرد!

۳. فردا از مدرسه به ..... کتابخانه ..... خواهمرفت.

۴. علی در مهمانی دیشب، ..... کت و شلوار ..... را پوشیده بود.

۱۴- با هر کدام از واژه‌های داده شده، یک گروه اسمی بساز و این گروه را در جمله‌ای به کار ببر.

۱. کلاس:

۲. دوست:

۳. آسمان:

۱۵- در هر کدام از جمله‌ها، «نقش دستوری» و «هسته» گروه اسمی مشخص شده را در جای خالی بنویس.

۱. جعبه‌های خالی مهمات و پوکه‌های برازق هم‌جا پراکنده بودند.

نقش دستوری: نهاد مفعول متمم

۲. انگار صد آیینه شکسته را کنار هم چیده بودند.

نقش دستوری: نهاد مفعول متمم

۳. عکس آسمان، بر سطح لرزان گودال‌های آب، تماشایی بود.

نقش دستوری: نهاد مفعول متمم

۴. جلوی سنگر که رسیدند، چند جوان بسیجی عید را به آن‌ها تبریک گفتند.

نقش دستوری: نهاد مفعول متمم

۵. آقا مهدی دو دست را در میان نامه‌ها برد.

نقش دستوری: نهاد مفعول متمم

چهل‌ترین‌های‌ها

۱- از میان واژه‌های زیر، معنای چند واژه نادرست نوشته شده است؟
«بغض: کینه / طعام: غذادان / چاپار: نامه‌رسان / هنجار: قاعده / چیرگی: تسلط / حصار: قلعه / غوغاء: هیاهو»

۱. صفر ..... ۲. یک ..... ۳. دو ..... ۴. سه

۱. ارشاد ..... ۲. آداب ..... ۳. طعام ..... ۴. ابزار	۱. فضایل: فضل ..... ۲. مظاهر: مظہر ..... ۳. حقوق: حق ..... ۴. احوال: حال

خوب

فکر

۶۰

- ۴- در کدام گزینه املای همه واژه‌ها درست است؟
۱. لقمه کوچک / فهم مستمعان / احوال بحلول
  ۲. چرتکه و اسطرلاب / غوغاء و حیاچو / فضایل انسانی
  ۳. مظاهر آفرینش / حریم و هنجار / بغض و کینه
  ۴. قرن سوم حجری / دعوی دانایی / اصل و فرع
- ۵- با توجه به معنی، املای کدام واژه نادرست است؟
۱. پیشآمد: رویداد
  ۲. همایش: جلسه
  ۳. مآل آندیش: دوراندیش
  ۴. الان: هم‌اکنون
- ۶- صاحب کدام اثر نادرست نوشته شده است؟
۱. اسرار التوحید: محمدبن منور
  ۲. مخزن الاسرار: نظامی گنجوی
  ۳. جامع التمثیل: رشیدالدین فضل الله
  ۴. مشوی معنوی: جلال الدین مولوی
- ۷- در کدام گزینه «صفت بیانی» دیده نمی‌شود؟
۱. کتاب بزرگ من
  ۲. خانواده مهریان حسن
  ۳. برگ سبز درختان
  ۴. آپارتمان خیابان شریعتی
- ۸- در کدام جمله وابسته گروه اسمی از نوع «صفت بیانی» به کار رفته است؟
۱. اکنون عصر تسلط ماشین است و دستاوردهای علمی بر تار و پود زندگی بشر چیره شده است.
  ۲. اصل این است که در دل تو بغض و کینه و حسد مسلمانان نباشد و در ذکر حق باشی تا به خواب روی.
  ۳. امروزه دشمنان این ملت، از راه این ابزارها، جنگ را بی‌هیاهو آغاز کرده‌اند تا غوغایی بیافرینند.
  ۴. خانواده بخشی از اجتماع است و هر کس به آسانی نمی‌تواند حصار آن را فرو بریزد و وارد فضای آن بشود.
- ۹- کدام یک از واژه‌های مشخص شده، هسته گروه اسمی نیست؟
- «علم و فن و همه آن چه از رهوارد دانش بشری پدید می‌آیند، زمانی مفیدند که در راه خدمت به پیشرفت خلق خدا به کار گرفته شوند و انسان را در مسیر کمال و رسیدن به اخلاق متعالی کمک کنند».
۱. رهوارد
  ۲. خدمت
  ۳. انسان
  ۴. اخلاق
- ۱۰- در کدام گزینه «را» نشانه مفعول است؟
۱. مریدان گفتند: او مرد دیوانه‌ای است و تو را با او چه کار؟
  ۲. اکنون که به نادانی خود معرف شدی، تو را بیاموزم.
  ۳. گودالی دید در آن خانه، چنان که جولاھگان را باشد.
  ۴. زندگی گذشته خود را به یاد می‌آورم، تا خود به غلط نیفتم.